

SISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvérve.
Egyes évre ..... 18 k.
Negyedévre ..... 4 " "
Helyben hához hordva.
Egyes évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 " "
Védőke postán szállítva.
Egyes évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzészére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 173. szám. Nagyvárad. Vasárnap 1915 augusztus 1.

Az oroszok visszavonulási útját veszély fenyegeti.

Budapest, július 31. (Saját tudósítónktól.)
Berlinből jelentik:

A Times katonai szakértője úgy méltatja
a német hadvezetőség haditervét, mint a hadi
stratégia mesterművét. A bekerítési terv felül-
mulja azt, amelyet a japánok Mukdennél
hajtottak végre. Ha az oroszoknak nem si-
kerül a Nyementől északra küszöbön álló

döntést erőteljesen és gyorsan elhárítani,
akkor a németek Vilna ellen fognak vonulni
és természetesen az a veszedelem fenyegetné
az orosz hadsereget, hogy visszavonulásuk
útja el volna vágva. A németeknek ez a terve
a háboru óta a legveszedelmesebb, amit az
oroszok ellen kezdtek.

Ivangorod végveszélye.

Berlin, július 31. Pétervárról jelentik a
Lokalanzeigernek kerülő uton: A Novoje
Vremja jelenti: Ivangorodtól északnyugatra
rendkívül heves harc indult meg a Visztula
átkeléséért. A német csapatok 27-ikéről
28-ikára virradó éjszaka több mint 100
ágyuból megsemmisítő tüzelést irányítottak a
Manjuszcievnél levő orosz állásokra. Az
oroszok hasonlóképpen nagyon hevesen vi-
szonozták a tüzelést. Hosszas tüzérségi elő-
készítés után a németek rohamra mentek és
kényszerítették a kisebb számban levő oro-
szokat, hogy a sietve épített földműveiket
kiürítsék. Később a német tüzérség ismét
beavatkozott, úgy hogy az orosz parancsnok
— hogy csapatainak hiábavaló veszteségeit
elkerülje — Manjuszcievet önként kiürít-
tette és a Visztula jobboldalára vonult
vissza.

A németeknek egy nagy stílusú átkelési
kísérletét állítólag visszaverték, de a későbbi
táviratok beismerik, hogy „gyengébb” német
csapatoknak sikerült a Radomka torko-
latánál több ponton a Visztulán túl megvetni
lábukat.

A lap katonai szakértője azt a vélemé-
nyét fejezi ki, hogy rövid idő múlva sor fog
kerülni Ivangorod északi erődeinek a meg-
támadására is. A lap szakértője gratulál az
orosz hadvezetőségnek, hogy a vár e fontos

északi frontján már régóta előkészületeket
tett a rendkívüli megerősítésekre.

Románia tervei.

Kopenhága, július 31. V. Jensen
dán író, ki Párisban a külügyi hi-
vatal számára dolgozik, azt távira-
tozza a Berlingske Tidendének, hogy
Párisban Románia tervei felől egy-
általában nincsenek tisztában és el-
vannak készülve, a legnagyobb meg-
lepetésekre.

Román lap az entente vereségéről.

Bukarest, július 31. Az Universul ve-
zércikkében a háboru eddigi eredményével
és lefolyásával foglalkozik. Kifejti, hogy a
legnagyobb meglepetés, amelyet ez a há-
boru okozott, a központi hatalmak és Oro-
szország mai katonai helyzetében rejlik. Ami-
kor a háboru elején a Grey által inaugurált
bekerítési politika következtében záporával
hullottak a hadüzenetek, a központi hatal-
maknak legerősebb hívei is azt mondták,
hogy Németország és Ausztria Magyaror-
szág elveszett. Bármily hatalmas is mili-
tarizmusuk, bármily hősiességgel küzdenek is
hadseregeik, legfeljebb csak becsületbeli
eredményekre tehetnek szert és végül el-
vesznek. Az egész világ elleni harcukban
a központi hatalmak talán néhány hétig el-
lenállhatnak, végül azonban erejük meg-
törik. E tekintetben természetesen a leg-
nagyobb várakozással az orosz hadak mun-
kája elé tekintettek.

A háboru lefolyása azonban halomra
vetett minden számítást. A mérleg a köz-
ponti hatalmak jelentékeny nyereségével és
az entente hatalmas deficitjével végződik. A
legközelebb eső következtetés az, hogy mi
csak úgy, mint az entente, nem értékeltük
elégé a központi hatalmak erejét, még pe-
dig nem csupán katonai erejét, hanem a
minden egyéb téren való szervezetségben
rejlő óriási erőt.

Törökországban az olaszokat ellenségnek tekintik.

Luganó, július 31. A Tribune levelezője
táviratozza Szalonikiból, hogy a török ható-
ságok eljárása az olasz alattvalókkal szemben
feltétlenül és kétségtelenül megfelel a porta
intencióinak. Törökországban az olaszokat
nyíltan ellenségnek tekintik. Ez a körülmény
a legszélsőbb feszültség állapotának
jele.

A Stampa azt írja: A konstantinápolyi
nagykövet tiltakozására adott válasz csak
másodsorban jönne figyelembe, de az olasz
kormány legközelebb már dönteni fog. A
minisztertanácsot a legközelebbi napokra
egybehívják.

Olasz lapok a pápa ellen.

Berlin, július 31. A Berliner Lokalan-
zeiger chiassói tudósítója táviratozza: A pápa
békelevele, amelyet a hadviselő felekhez in-
tézett, amint azt várni lehetett, egyedül a
klerikális sajtónál talált fenntartás nélkül
való kedvező fogadtatásra. A Corriere della
Sera ez alkalommal hevesen kikel a pápa
ellen és azt írja, hogy az egyházfejedelem
bizonyára még maga előtt sem titkolhatja,
hogy a jelenlegi helyzetben minden béke-
törekvés áthághatatlan akadályokra lel és
ma egyedül fegyverek, még pedig diadalmos
fegyverek vethetik végét a szövetségesek
háborujának.

— Különben pedig — folytatja az olasz
lap — nem felejtethetik el a Vatikánban, hogy
a négyesszövetség háboruja a legtisztább
eszményi szabadság és legszentebb igazság
eszméitől kormányzott védelmi háboru, a
melyet céljának teljes eléréséig kell folytatni.

Csak pár napig!

CIRKUSZ KÖNYÖT

Nagyvárad, Nagypiac-tér.

Ma, vasárnap

2 előadás

délután 4 órakor teljes műsorral
és este 8 órakor ünnepi előadás.

60 ló, 3 elefánt, 5 teve,
5 medve stb. stb. Idomi-
tott lovak elővezettetése
és lovaglása.

Az előadásokon a 70-ik
gy.-ezr. zenekara játszik.

A Corriere azzal fejezi be cikkét, hogy a háboru átka és fájdalmai, amelyeknek a pápa kifejezést ad, csak azokat érthetik, a kik hiúságuktól és uralkodási vágyuktól vezéreltetve, előidézték.

Még sokkal lesújtóbban nyilatkozik a pápa törekvéseiről a Secolo. Ez egyenesen azt írja, hogy a pápa olyan időpontot választott a békehurok megpendítésére, amely a németeknek kedvező, mert a németek most megszállva tartják egész Belgiumot, Franciaországot és Lengyelországot tekintélyes részeit és Oroszország átmeneti gyengeségéből a legnagyobb előnyöket élvezik. Ha ma kötnek békét, Olaszország is erősen károsodnék, mert hiszen még csak most áll hadműveleteinek legelején és egyáltalában nem érte el célját azokkal a költséges előkészületekkel, amelyeket tett és azokkal a véres áldozatokkal, amelyeket hozott. A négyes-szövetségnek legjobb szövetségese: az idő. A ki ezt megrövidíteni akarná, az a barbár luteránusoknak segít és a katolikus belgákat tapossa.

Venizeloszt még nem fogadta a király.

Berlin, július 31. A Lokalanzeiger jelenti Athénből: Minden híreszteléssel ellentétben meg kell állapítanunk, hogy amióta Venizelosz a kormányról lemondott, a király még nem fogadta.

A koronatanácsról szóló hírek is változlanok.

Anglia csapatokat akar partraszállítani Szalonikiben.

Budapest, július 31. (Saját tud.) Az athéni Nea Himera jelenti: Az angol kormány megkérte a görög kormányt annak megengedése iránt, hogy Szalonikiben tíz angol divíziót, összesen 150 ezer embert hajózhassanak ki, amelyeket a döntés kérés szakolása végett a Dardanel-lákhöz vinnének.

A lengyel néppárt gyűlése.

Budapest, július 31. (Saját tud.) Krakóból jelentik: A lengyel néppárt gyűlésén a képviselők az eddigi jogoknak jövőbeni szélesebb kiterjesztését és Galiciának Kelet-poroszországra példájára leendő újjáépítését követelték.

A magyar nemzet a király előtt.

Eddig még minden évben meglátogatta királyunk az ő hűséges magyar népét. A mostani viszonyok, amikor minden perce igénybe van véve az uralkodónak és amikor hajlott kora sem engedi meg, hogy nagyobb utra szánja el magát, a megszokott látogatás az idén el fog maradni. Pedig milyen hő epedéssel várja a magyar nép, hogy most ebben a nehéz időben megláthassa uralkodóját, hogy hódolhasson neki és hogy biztossítsa örökös hűségéről.

Hogy vágyott most erre a magyar nép, melynek véreben van már, hogy királyától hallhassa azt a legnagyobb elismerést, ami őt csak jobban tüzei, lelkesíti. Vágyott utána, hogy az uralkodója ajkáról hallhassa azt az elismerést, amit most még ellenségeink sem tagadnak oroszán bátorsággal küzdő fiaink hősi cselekedetével szemben. Sajnos, nem engedik meg a kor és a nagy idők. Pedig minden magyar kebel meg van győződve

róla, hogy ősz királyunk ép oly hően akarta meglátogatni Magyarországot, mint ahogy mi óhajtottuk.

A nagy óhaj nem teljesedhetett. Nem jöhet a király, hát elmegy hozzá a nemzet. A főváros polgármestere minden oldalról felszólítva, nagyszabású mozgalmat indított, hogy járuljon a nemzet a király elé. Keresse fel a hűséges magyar nép az ő szeretett királyát jelenlegi tartózkodási helyén és ott fejezze ki neki hódolatát, üdvözlését 85 ik születési napja alkalmából. Bárczy István már megtette a lépéseket Bécsben, ahol azt az értesülést nyerte, hogy a király augusztus végén vagy szeptember elején fogadja a magyar nemzet küldöttéit.

Tegnap Bárczytól, aki az egész nagyszabású dolgot intézi, megérkezett Biharvármegyéhez az erre vonatkozó felkérés. Az előkészületekből ítélve, a magyar nemzet küldöttsége minden tekintetben méltó lesz a nemzethez. Minden törvényhatóság 2-5 taggal fogja képviseltetni magát. A küldöttség tagjai kivétel nélkül diszmagyarban lesznek s így járulnak az uralkodó elé.

Hogy kik fogják képviselni Biharvármegyét az impozáns küldöttségben, az még nincs megállapítva, pár nap alatt azonban össze lesz válogatva a küldöttség.

A pápa békeszózata.

Csodálatosan szép, főségesen komoly, igazán a lelkeket megragadó szózatot bocsátott ki XV. Benedek pápa a hadviselő népekhez és fejeikhez. Csak abból a lelki világból, melyben Krisztus helytartója él, jöhet ilyen atyai intelem az egymást pusztító, a szenvedélyek viharaitól elragadott népekhez. Minden szava, minden sora klasszikus tökéletességgel olvad egybe, hogy azután az egész békeszózat a háborus korszak legkomolyabb, legszebb írásműve legyen, melynek szépségeit csak igazságának ereje mulja fölül.

A pápa úgy lép föl ezzel a békeszózattal, mint a nemzetek hivatott békebírája. A diplomaták előkelőségével, de egyúttal az atya fájdalmával és gyöngéd szeretetével, s az apostol hitével fordul a népekhez és a fejedelmekhez, kérelemmel, intellemmel, bölcs utmutatással.

A főséges szózatnak még nagyobb súlyt ad a Szentszékek XV. Benedek pápa alatt egyre növekvő diplomáciai sulya. A háboru alatt már protestáns országok, mint Anglia és Hollandia is diplomáciai összeköttetésbe léptek a Szentszékekkel; a pápaság folyton emelkedő tekintélye következtében úgy ragyog a világ előtt Szent Péter trónusa, mint a háboru áradatában a mentő Ararát, melyre reménykedve tekint föl a vérözönben vonagló világ.

A pápa békeszózatát egész terjedelmében az alábbiakban közöljük:

Amikor mi érdemünkön kívül arra hivatunk, hogy az apostoli trónon utódjává legyünk a rendkívüli kegyes életű X Pius pápának, akinek szent és jótékony életét a röviddel azelőtt Európában kitört testvérgyilkos küzdelem megrövidítette, a véres csatamezők bennünk annak az atyának kinjait éreztették, akinek házáat a dühöngő vihar elpusztította és kihaltá tette. És amikor kimondhatatlan fájdalommal gondoltunk fiainkra, akiket ezerszámra öltek meg, Krisztus szeretetétől áthatott szívünket eltöltötte az anyák minden jajveszékélései, az időelött

özvegygyé lettek és az arák bánata, valamint az időelött az apai vezetéstől megfosztott gyermekek vigasztalhatatlan keserősége. Az a részvét, amelyet számtalan család gyötrelme iránt érzünk és ama kötelességünk tudata, amely ilyen szomorú időben a béke és szeretet magasztos missziója folytán ránk hármlik, azt a szilárd elhatározást keltette bennünk, hogy egész tevékenységünket és egész hatalmunkat a harcoló népek kibékítésére fordítsuk. Ezt fogadjuk is ünnepiesen a Megváltónak, aki vére árán akarta minden testvérét megmenteni és béke és szeretet sugalltát amaz első szavakat, amelyeket mi, mint a lelkek legfőbb pásztora, nemzetekhez és vezetőikhez intéztünk. De a mi szeretetteljes és nyomatékos atyai és baráti tanácsunk meghallgattatlan maradt. Ez fokozta fájdalmunkat, de nem ernyesztette el szándékunkat. Törhetetlen bizakodással fordultunk szakadatlanul a Mindenhatóhoz, aki kezében tartja úgy az alattvalókat, mint a királyok lelkét és szívét és hozzá fohászodunk, hogy yessen véget a rettenetes mészárlásnak. Ahitatos és alázatos imánkban minden hívőnkét részeltetni engedünk és hogy annak hatályosságát növeljük, gondoskodtunk arról, hogy keresztény jótékonyági művek kisérjék.

Ma pedig a borzasztó konfliktus kitörésének szomorú évfordulóján szívünkben az az óhaj sarjadzik ki, hogy a háboru érjen gyorsan véget és ez az atyai kívánságunk a mai napon még izzóbb és még hangosabb. Harsogja tul ez a szózat az ijesztő fegyverzöreit és jusson el azokhoz a népekhez és fejeikhez, akik most háborut viselnek és másítsa meg gondolkodásukat. Mennyei Anyánk Isten szent nevében és Jézus akaratából, akinek megszentelt vére az emberi megváltás díja volt, könyörgünk nektek, akiket az isteni Gondviselés nemzetek élére állított, vessetek véget ennek az iszonyu gyilkosságnak, amely már egy év óta vet homályt Európa becsületére. Testvérek vére az, amelyet szárazon és tengeren ontanak. Európa legszebb vidékei, a világ kertje hullákkal és romokkal van keresztül szántva. Ahol nemrégiben műhelyek és a föld művelése haszonhajtó értékeket teremtettek, ott az ágyuk rémes fenyegetése ijeszti a népeket és rombolási dühükben nem kimélnek sem falvakat sem városokat, hanem mindenütt pusztulást és halált terjesztenek. Ti viselitek Isten és az emberek előtt a háboruért és békéért való rettentő felelősséget.

Hallgassatok reánk, hallgassatok kéréseinkre az örök legfőbb bíró helytartójának atyai hangjára, mert ennek a bírónak felelősséggel tartoztok, úgy nyilvános cselekedeteitekért, mint magándolgaitokért. A gazdagságoknak az a halmazza, amelylyel Isten a Teremtő a nektek alárendelt országokat ellátta, kétségtelenül megengedi nektek a háboru folytatását, de milyen áron? Erre az a sok ezer fiatal emberélet válaszoljon, a mely nap-nap után kialszik a csatatereken.

Valamint annyi sok falunak és városnak romja és az a sok elpusztult emlékmű, a melyet az elődök kegyes érzése és lángesze alkotott. Azok a keserű könnyek, amelyek csendes kunyhókban vagy az oltárok lábánál szivárognak, vajjon ezek is nem azt ismétlik e, hogy a mostani harc ára nagy, tulságosan nagy? Ne is mondják, hogy a mérhetetlen konfliktust nem lehet a fegyrek ereje mellőzésével elintézni. Mondjanak le a kölcsönös megsemmisítés szándékáról. Ha a nemzetek meg vannak alázva és elnyomva, akkor türelmetlenül viselik a rájuk rótt igát és előkészítik a megszabadulást azzal, hogy nemzedékről-nemzedékre hagyományozzák a gyűlölet és bosszuvágy szomorú örökségét. Miért nem mérlegelik már mostan elfogulatlan lelkiismerettel a népek jogait és jogos törekvéseit. Miért nem kezdik meg önként a nézőpontok közvetett, vagy közvetlen kicserélését a jogok és követelések lehető tekintetbe vételével, miért ne lehetne odajutni, hogy a borzasztó küzdelemnek ha-

tárt szabjanak, úgy ahogy korábban hasonló körülmények között megtörtént. Adott legyen az, aki először veszi kezébe az olajágot és jobbát nyújtja az ellenségnek olyképpen, hogy megfelelő békepontokat kínál. A világ egyensúlya és a nemzetek üdvözölés és biztos nyugalma a jog tiszteletére és a kölcsönös jóakaratra, valamint a mások méltóságának tiszteletére sokkal inkább van alapítva, mint a fegyverek tömegére és rettenetes erődhálózatára.

Ez a békeszózat, amely e szomorú napon hangosabban tör ki lelkünkől és felszólítjuk a világ minden békebarátját, hogy a háborúnak gyorsan vége legyen, annak a háborúnak, amely egy év óta Európát egy nagy csatamezővé változtatta. Mutassa Jézus az Irgalmas fájdalommal teli Anyjának közbenjöttével egy ily borzalmas vihar után az enyhe és ragyogó békehírnöknek isteni ábrázatát, hangozzanak el rövidesen minden javak legfőbb adományozójához a hálahimnuszok az államok megbéküléséért. Térjenek vissza a népek testvérisülve a szeretetben, a tudományban, művészetben és iparban való békeséges versenyhez. És ha a jog uralma ismét helyre lesz állítva, akkor határozzák el magukat, hogy viszálykodásaik elintézését a jövőben nem bízzák többé a kard pengéjére, hanem a méltányosság és igazság esendés és serény tanulmányozására. Ez lesz a legszebb és legdicőségesebb hódítás.

Abban a kellemes reménykedésben, hogy a világ csakhamar a béke fájának oly kívánatos gyümölcseit fogja élvezni, Apostoli Áldásunkat osztjuk mindazoknak, akik a reánk bízott misztikus nyáját alkotják és kérjük a Mennyei Urát, hogy azokat, akik nem tartoznak a római egyházhoz, kösse velünk össze a tökéletes kegyes tevékenység kötelékével.

Róma — Vatikán, 1915 július 28.

XV. Benedek.

Hat nap a lövészárokban.

Az ünnepély műsora.

A nagyvárad Vörös-Kereszt Egyesület választmánya kifogyhatatlan a munkában, amellyel az egylet nagy és nemes céljainak minél intenzívebb megvalósítását biztosítja a város közönsége méltányolja is ezen fáradhatlan buzgalmat és törekvést és pártolásával, áldozatkészségével siet a választmány támogatására.

A Vörös-Kereszt eddigi ünnepélyeinek fényes sikere eléggé igazolja ezt.

A lövészárkö-ünnepély, amely már az első híre is nagy érdeklődést keltett, bizonyára már az újszerűségénél fogva is nagyobb érdeklődést kelt a közönség körében, ami természetes is, mert mindenki látni akarja a hadászatnak ezt a legújabb védelmi eszközét, ahol fiaink és testvéreink átszenvedték a téli háboru minden keservét, szenvedését.

A hat napra terjedő ünnepélyt Ő Felsége legmagasabb születése-napján nyitják meg s a rendezőség gondoskodik róla, hogy minden napnak meglegyen az érdekessége.

Az ünnepély központját egy élethűen felépített farkasvermekkel, aknamezőkkel, drótsövénnyel ellátott lövészárkö képezi, melynek megtekintése mindenkor katonai szakértő vezetése mellett augusztus 18-án d. u. 5 órakor ünnepélyes megnyitással veszi kezdetét és tart naponta d. e. 9—12-ig és d. u. 3—8-ig.

A lövészárkö Nagyváradon a Rhédey-kert közvetlen szomszédságában lesz fel-

(pitve és területén az ünnepély a következő program szerint fog lefolyni:

Augusztus 18-án Őfelsége születésnapján d. u. 5 órakor ünnepélyes megnyitás.

Augusztus 19-én d. u. 5 órakor kabaré a front mögött.

Augusztus 20-án Szent István napján football mérkőzés a Sport-téren és folytatólag vásár a lövészárkö területén.

Augusztus 21-én sportünnepély és verseny.

Augusztus 22-én d. u. 5 órakor „Nemzeti együttérzés” ünnepe: dicső hadseregünk katonái nemzeti dalokat és táncokat fognak bemutatni.

Augusztus 23-án nagy záróünnepély. Tombola 1000 nyeresémméltósággal. Konfetti.

A lövészárkö területén állandó tábori vendéglő. Főzés gulyáságyun. Katona zene. Tábori posta.

Fenntartott helyekről gondoskodik a rendezőség.

Belépőjegy d. e. 40 fillér, d. u. 60 fillér. Fenntartott hely egész napra 2 korona. Állandó jegy az egész ünnepség tartamára 4 korona. Gyermekek 40 fillér.

Jegyek kaphatók: Hegedűs Hirnapircában Rákóczi-ut és a helyszínen.

Pallay Lajosné urnő nagy tevékenységet fejt ki a lövészárkö ünnepély sikere érdekében. Tegnap délután értekezletet hívott össze, melyen résztvettek: Hlatky Endre főispán, Des Echerolles Kruspér Sándorné, Miskolczy Ferencné, Harmathy Károlyné, özv. Nagy Ödönné, Buzássy Albertné, Mihelyi Lajosné, Reichtné Bauer Zsófia, Reismann Mórno, dr Márkus Lászlóné, Soós Jenőné, Schönfeld Lajosné, Wiener Jenőné, Perlesz Józsefné.

Az értekezlet a hölgyek részvételét beszélte meg az ünnepély rendezésében. A hat nap mindenikén, mint „házi asszonyok” fognak szerepelni városunk jótékony hölgyei a lövészárkö területén felállítandó büffetnél, a pénztárnál stb.

Az egyesületek vezetői felkértek, hogy jelöljék meg tagjaik közül azokat, kik ezt a fáradságos munkát a jótékony cél érdekében vállalják s akiket a rendezőség felkér ezekre a tisztségekre.

A felkért urnők a következők:

Vörös Kereszt Egyesület: Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Torday Molnár Gézánné.

Vörös Kereszt Jobbkéz fehérmű osztálya: Pallay Lajosné, Harmathy Károlyné, Kőszeghy Józsefné.

Vörös-Kereszt központi konyha: Buzássy Albertné.

Hadsegélyező Hölgybizottság: Miskolczy Ferencné, Pallay Lajosné, dr Márkus Lászlóné.

Biharmegyei nőegylet: Des Echerolles Kruspér Sándorné, Bulyovszky Józsefné, Nagy Ödönné.

Izraelita nőegylet: Schütz Albertné, Mihelyi Lajosné, dr Rezső Mórno, Schönfeld Lajosné.

Református és Lutránus nőegylet: Tegledy Lajosné, Füredy Lászlóné, Petry Gyuláné, Bulyka Lajosné, Soós Jenőné.

Kath. nővédő egyesület: Öváry Sándorné, Személyi Kálmánné.

Gyermekek barát: Reismann Mórno, Dutka Ákosné.

Népkonyha: Diósi Lajosné, Ullmann Sándorné, Wiener Jenőné, Perlesz Józsefné.

Feministák: dr Ágoston Péterné.

* **Kolera ellen.** Fertőtlenítő anyagok ugymint Creolin, Carbolsav, Carbol por Lysoform Kali szappan stb. Legolcsóbban beszerezhető Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut.

Üdvözöltük a József-ezredet.

A polgármester távirata.

Derék háziezredünk: a József kir. herceg nevét viselő 37 ik gyalogezred, amely előbb az északi határon adott fényes tanúságot hősiességéről, jelenleg az olaszok elleni küzdelemből veszi ki a részét derekasan.

Höfer altábornagy szűkszavú jelentésében csak nagy ritkán emlékezik meg egyes ezredekéről, s leginkább csak általánosságban szokta egy-egy győzelem után gyűjtő név alatt felemlíteni azokat a csapatokat, amelyek különös harcikészségük által kitüntek mint ahogy felemlítette pl. a székely honvédekét.

Nagyvárad és Biharmegye hősiességgel harcoló fiainak vitézségét azonban már két ízben emelte ki Höfer jelentésében. Először a nagyvárad 4. honvéd gyalogezredet méltatta különös dicsőretekkel, pár nappal ezelőtt pedig az határon vívott eredményes harcokról szóló jelentésében a József-ezred hősi bátorságát emelte ki különösen.

Felemelő érzés töltött el bennünket a jelentés olvasásakor, mert örvendetes bizonyosságát láttuk benne a bihari fiúk katonai eredményeinek.

A megérdemelt kitüntetés alkalmából Rimler Károly polgármester a város közönség nevében táviratban üdvözölte a 37. ezred tisztikarát és legénységét.

Az ezred parancsnokságához intézett meleghangú távirat, mely dr Cseresznyés Béla kitünő tollát dicséri, a következő:

Városom polgársága végtelemül jóleső érzéssel olvasta Höfer altábornagy jelentéséből, hogy az olasz hitszegő elleni harcban háziezredünk: a József királyi herceg nevét viselő 37. gyalogezred különösen kitüntette magát.

Jogos büszkeség tölti el keblünket, hogy háziezredünk Isten ostoraként lép fel a hűtlenné vált szövetségessel szemben.

Méltóztassék közölni ezredünk tisztikarával és a legénység minden egyes tagjával, hogy multjukhoz méltó hősi harcaikban városunk közönsége velük együtt érez; hősi erőfeszítésük diadalmas eredményében egy pillanatig sem kételkedik és ezért nekik hazafias szívvvel őszinte köszönetünket nyilvánítjuk.

Rimler Károly,
polgármester.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

Ahol a katonák tanulnak

Az analfabéta katonák iskolája.

— Saját tudósítónktól. —

Csendben, de annál nagyobb eredmény nyel működik az analfabéta katonák iskolája. Ez a nemes intézmény dr. Albetz ezredorvos műve, aki a „Jobbkéz” kiváló vezetőjével, Pally Lajosné urnővel együtt szervezte az írni és olvasni nem tudó katonák számára.

Az analfabéta katonák tanítását Bitzó János igazgató-tanító vállalta magára, s azt már hosszabb idő óta a legnagyobb odaadással teljesíti, még pedig teljesen díjtalanul.

Az iskolában, amely a törvénytörvények földszintjén van elhelyezve, állandóan 32-34 sebesült katona tanul délelőtt 10-12 ig. Dr. Albetz ezredorvos a legpedánsabb figyelemmel gondoskodik arról, hogy a katonák tisztán és pontosan jelenjenek meg az előadáson. Ugyanígy kísérőkről is gondoskodik, akik a sebesült vitézeknek, különösen a súlyosabban sérülteknek a segítségére legyenek. Nem kerüli ki az sem az ezredorvos figyelmét, hogy az átengedett tanterem egy pedagógiai, mint a hygieniai követelményeknek tökéletesen megfeleljen. Külön embereket rendelt ki arra, hogy a termet az előadás végeztével kitakarítsák, illetve a tanzsereket rendben tartsák.

Az iskola már eddig is igen szép és értékes eredményeket ért el, ami Bitzó János igazgató páratlan pedagógiai módszerének köszönhető. A vezető körökből már többen meglátogatták a katonák iskoláját, s a legnagyobb mértékben megvoltak elégedve a tapasztaltakkal. Ugyanígy a Vörös-Kereszt hölgyei is gyakran tesznek látogatást; maga Pally Lajosné állandó látogatója az előadásoknak, s gyengéd, nemes szívre valló figyelemmel buzdítja a sebesült vitézeket, akik aztán fokozott buzgalommal igyekeznek elsajátítani az írás, olvasás és számolás hasznos tudományát.

Munkatársunk tegnap meglátogatta az analfabéta katonák iskoláját. A látottakról, illetve a hallottakról a következőkben számol be:

A törvénytörvények földszinti folyosóján balra a 31. számú szobában tanulnak a sebesült katonák. Beléptemkor fel sem tekintenek, hanem írják tovább buzgó feladataikat. Érdekes csoportot képeznek ezek a katonák. Van köztük öreg, nagybajszú népfelkelő, fiatal, pelyhedző állu legényke; nemzetiségre nézve magyar, oláh, horvát, német vegyesen, de különösen sok oláh. Azonban abban mindnyájan megegyeznek, hogy a legnagyobb szorgalommal végzik dolgaikat.

Bitzó igazgató éppen a nevük leírására tanítja őket. Sokáig elnézem, amint irnak. Lassan, csendesesen huzzák fel le az íránt, vi gyzáva, hogy olyan legyen az írásuk, mint a táblán levő. És sikerül is nekik. Sehol egyetlenegy szarkaláb betű, olyan gömbölyű, szabályos az egész írás, hogy keresve is alig találhatunk szebbet. Gyönyörködve, mosolyogva néznek az írkára, mikor készen van. Aztán dicsegetve mutogatják egymásnak. A magyar az oláhnak és viszont. Nem igen

értik egymást és mégis tudják, hogy mit akar a másik.

Azután magánhangzókat ír le a tanító, alájuk pedig mássalhangzókat. Olvastatja velük a tábláról sorba. Aztán összetéti velük. Megy, mint a gondolat. Bitzó igazgatónak egy külön módszere van a felnőttek tanítására, úgy hogy harmadnapra már szavakat olvasnak. A betűket pedig már az első nap leírják.

Leírja nekik a táblára: *is-te-ni-segit-ség*. És a katonák olvassák, mint az iskolásgyerekek hangosan, szinte kiabálva, miközben az egyes szótagok után nagyokat biccentenek fejükkel. Mintha a taktust akár-nák ütni.

Azután megint irnak. Az első padban ül egy öreg békési magyar, Jankay bácsi. Így hívják a többiek is. Odamegyek hozzá és olvastatom. Az öreg csak egy hete tanul, s már is úgy olvas, mintha mindig az lett volna a mestersége. Büszkén tekint rám mikor elolvassa, hogy: *zabot vit-tem a malom-ba*.

Hátul a tanárunk most egy horvát katonával foglalkozik. Nagyon intelligens fiú, úgy beszél németül, mintha annak született volna. Szegénynek a jobb lába a térdén alul le van vágva. Most magyarul tanul, s bár nehezen megy neki, de vasszorgalma már is utat tört magának.

Érdekes adatokat mond el Bitzó igazgató. Van köztük egy öreg oláh, Dumucza. Ez a legelső nap azzal kezdte a tanulást, hogy övele hiába kinlódta, s nem ért a iskolához semmit, azt sem tudja, hogy mi fán terem. És kérem, az öreg ma már egyike a legjobb tanulóknak.

Azt is érdemes megemlíteni, hogy az oláhok lassankint magyarul is megtanulnak. Amit magyarul elolvasnak, azt a világért sem tudnák oláhu elmondani. Csakis magyarul. Ugy szintén a horvátok is. Mind-egyikjük magyart kerit magának szomszéd-nak, aki ha megakad segítségére legyen.

Például megtörténik, hogy az oláh vitéz, aki egy kukkot sem ért magyarul, olvassa a magyar ujságot, a magyar katona pedig hallgatja, s mind a kettő meg van elégedve. Az oláh örül, hogy el tudja olvasni, a magyar örül, hogy megérti, amit a másik olvas.

Az embert szinte meghatja az a hála, amivel tanítójuk iránt viseltetnek. Nem is csoda. Tudják, hogy Bitzó igazgató azért fáradozik velük nap, mint nap, hogy nekik hasznukra legyen, ők pedig ezt avval viszo-nozták, hogy buzgó szorgalmukkal megtesz-nek mindent, hogy tanítójuk fáradozása minél könnyebb és eredményesebb legyen.

Közben eljött 12 óra. Gyorsan, pontosan felkészülődnek, hogy le ne késsenek az ebédre.

— Tudják a kórházban, hogy jó helyen vagyunk, de hát kihül a leves, mire haza-érünk.

Kifelémenet Jankay bácsi oda áll az igazgató ur elé.

— Kérem szépen az ábécéből nem ka-pok leckét?

Megkapja és örömmel megy tovább. Lesz mit tanulni vasárnapra.

A terem kiürül, s az arbeitsok hozzá-kezdenek a takarításhoz, hogy az ezredorvos ur meglegyen elégedve.

Új élet a romok felett.

Országos akció indul az elpusztított községek felépítése céljából.

A képviselőház leirata.

Az ellenség által elpusztított felvidéki községek felépítése érdekében megindított akció óriási mérvet kezd ölteni. Most már nem Debrecen városa áll a mozgalom élén, hanem a magyar képviselőház. Így az eredmény is sokkal biztosabb lesz. Az országosan megindított mozgalom nemcsak a felvidék községeit akarja újra életre ébreszteni, hanem a délvidéken a szerbek betö-rése által tönkre tett helyeket is.

E végből egy nagybizottságot alakítanak, melyben minden törvényhatóság első tisztviselője részt fog venni. Az új mozgalom érdekében a képviselőház tegnap a következő köriratot intézte Biharvármegyéhez illetve Fráter Barnabás alispánhoz és Rimler Károly polgármesterhez:

Budapest, július 27-én.

Az ezeréves Magyarországnak a világ-háboru folyamán dicsőségesen állta meg a honszeretet és vitézség legizzóbb tűzpróbá-ját, — emberfeletti küzdelem után, mely le-gendássá tette a magyar katona hősi vir-tusát, az ellenség végre verten takarodott el határainkról. Teljes a diadal e vonalon, ám e diadal nyomán, főként az északkeleti Kárpátok magyar alján mindenütt romok füstölögnek, százakra menő elpusztult hely-ségek jelzik a háborus vihar szörnyü el-vonulását. Nagy áldozat a határszéli tájak e mulása: ez az ára annak, hogy szép ha-zánk dus belseje, aranykalásos rónái és gazdag kultur városai a harci pusztulástól menekedhettek. A vihar elvonultával most e menekedettek szólaljanak meg, az egész or-szág emelje fel hálás szavát, — nyujtsa ki adakozó kezét e végeken füstölő romok felé és szarítsa fel a rájuk tapadó könnye-ket. Ebred már e szent kötelesség tudata a magyar szivekben, már is országszerte nő a lelkes óhaj: a háboru által elpusztított e tűz-helyeket a hálás országnak kell köszönet kép újra felépítenie! Debrecen városa indult jó példával elől és amaz inséges romvidéken már kikereste magának azt a helyet, ahová Debrecenfalvát fogja építeni. . . Ebbeli buz-galmában felkeresett engem, hogy az álta-lános, országos gyűjtő akció kezdeményezése iránt érdeklődjem.

Miután az eszme eként már megérett s a fennebb említett lelkes óhaj napról napra egyre hangosabban nyilatkozik országszerte, nézetem szerint egy a háborutól elpusztított tűzhelyek felségélyezésére alakulandó orszá-gos bizottság szervezése igen időszerű lenne. E bizottság, mely úgy az északi, mint a déli romvidékek felépítésének, illetőleg fel-ségélyezésének egész akció körét felölelni, helyesen és okszerűen kapcsolódhatnék bele az állam által megindítandó hivatalos akcióba s a magyar társadalom ezreit egy hozzánk legközelebb álló fenkölt célra összpontosít-hatná. Ezeket tartva szemelött s elgondolva azt, hogy ily országos nagy hazafias akció-ból a társadalom egy számottevő faktora se hiányozhat, van szerencsém Nagyságodat a

fentnevezett országos bizottságnak a Budapesti parlamenti delegációs teremben f. évi augusztus hó 5 én déli 12 órakor tartandó alakuló-ülésre tisztelettel meghívom.

Hazafias üdvözléssel:
Simontsits.

Ezidőszerint még nem döntöttek benne hogy a vármegye és a város részéről ki fog a tanácskozáson megjelenni. Értesülésünk szerint a vármegyét Fráter Barnabás alispán fogja képviselni.

..HIREK..

***

Jenő főherceg kitüntetése. Bécsből jelentik: A király a déli haderők főparancsnokának, Jenő főhercegnek az elsőosztályu katonai érdemkeresztet adományozta a hadi ékítménnyel. Erigyes főherceg táviratban üdvözölte Jenő főherceget a hadsereg és a haditengerészet bámulatos teljesítményeiért.

* Porciunkula-bucusu augusztus hó 2-án. A kapucinus-rend váradi templomában holnap, augusztus 2 án a Porciunkula-bucusu napján ünnepi istentisztelet lesz. Dél-élt 10 órakor a nagymiséét dr. Lányi József tinnini püspök mondja s dr. Lestyán Endre plebános, szentszéki ülnök predikál. Szentmisék lesznek még reggel 7 órakor és 8 órakor. A bucsu már ma, augusztus 1-én, vasárnap délután 4 órakor, vécsernye után kezdődött veszi. 4 órakor litánia lesz s ettől kezdve napnyugtáig s másnap egész nap a délutáni vécsernyéig lesz a bucsu elnyerésének ideje. A bucsu elnyerésének csak egyetlen feltétele van: az napon meggyónva és megáldozva meg kell látogatni a templomot s el kell mondani a bucsu imákat. (5 miatyánk, 5 üdvözlég és egy hiszekegy.) Annyiszor lehet elnyerni a teljes bucsut ezen a két napon, ahányszor az illető betér a kapucinusok templomába s elmondja a bucsu imákat. Ennek a teljes bucsunak a kegyelme élőkért és holtakért egyaránt felajánlható, s azért kívánatos, hogy minél többször látogassunk el a rend templomába ezen a két napon.

* Kitüntetés. A király Bereczky György nagyszalontai járásbírósi irodatisztnak nyugdíjazása alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül az arany érdemkeresztet adományozta.

* Jancsó Árpád alezredes emlékezete. Nyujtói Jancsó Árpád alezredes, a 3. honvédgyalozezred parancsnoka a nagyváradi uri társadalom köztiszteletben álló alakja is azok közül való, a kik elmentek a háboru első ágyuszavára, de nem jönnek vissza többé. A cserfalomb nem homlokukat, hanem csak a sirjukat éri, a hová el-elszáll az emlékezés azután is majd ha pihenőre térnek a fegyverek. Jancsó alezredes a Beszkidek között Palota községnél esett el, a mikor a magyar hazát védte az orosz tulerő ellen. November 21-én érte a halálos lövés és ott temették el, a hol életét befejezte: a becsület mezején. A mezőlaborci állomásparancsnokság kémléket állított neki. Az emlék egy hid karfáját tartotta, melyen orosz ágyuk dűbörög-

tek által. Egy népfelkelő faragta bele a hős alezredes nevét s a mikor fölállították, a sirnál megjelentek az alezredes bajtársai és barátai, hogy bucsut vegyenek tőle. Kaufmann János tábori lelkész mondott a sirnál megható beszédet, mely kiemelte, hogy a hős alezredes tanító volt egész életében. Tanította az emberek ezreit a katonaságra s mint a hogy a jó tanító teszi, példával járt elől és megtanította őket — meghalni is. Nem maréknyi por jutott a hős alezredesnek a hazai földből, hanem minden oldalról magyar föld lehelni nyugvó porára hálája ihletét . . .

* Ujabb koleraesetek Sárrétudvariban. Sárrétudvariban, ugy látszik még nem sikerült utját vágni a kolera terjedésének. Tegnap ujabb két megbetegedés fordult elő. Az ujabb esetek annál megdöbbentőbbek, mert a polgárság körében fordultak elő. Megbetegedett Jeney Károlyné és egy gyermeke. Az asszony pár órai szenvedés után meg is halt. Eddig Sárrétudvariban összesen 9 eset fordult elő. A körülmények azt bizonyítják, hogy a katonák között bacilushordozók vannak. Igen helyes volna, ha a hatóságok az egész idegen katonaságot, ruházatát, felszerelését dezinficiálnák. Ez azonban csak a közigazgatási hatóságok erélyes fellépésére volna keresztülvihető. Fel-ementendő, hogy egyik tudósítónk szemtanuja volt annak, mikor három idegen katona a jó és egészséges katonai kosztot félretéve, a következő ételt ette: 8 drb. paradicsom nyersen összevágva, zöld paprika- és nyers ugorkadarabokkal összekeverve, ecet- és olajlével leöntve. Ezt a lehetetlen ételt ugy ették, mintha a legfinomabb peccsenye lett volna. Az egyik katona megkérdezte románul tudósítónkat:

— Tudja az ur, hogy hívják ezt az ételt?

— Hogyne tudnám! Kolera! És a katonák megették az utolsó falatig. A közigazgatási hatóság különben erélyesen kezd fellépni. Tegnap megkeresést is intéztek a hadtestparancsnoksághoz.

* Uj szerkezetű drótnélküli táviró. Bukarestből jelentik: Egy ismert román mérnök, Badulexu Traján a drótnélküli táviratozásnak egy új módszerét találta fel, amelynek segítségével a Herzon-féle elektromos hullámokban rejlt hátrányokat el lehet oszlatni és a találmány lehetlenné teszi, hogy valamely közbeeső idegen gép a drótnélküli táviratot felvehesse. A román posta és táviratigazgatóság drótnélküli táviróosztálya átvette a találmányt, amely egy új korszakot jelent a drótnélküli táviratozás terén.

* A kórházi választmány ülése. Biharvármegye kórházi választmánya tegnap déleltől ülést tartott Fráter Barnabás alispán elnöklété alatt. Az ülésen a kórház tatarozási munkálatainak kiadásával foglalkoztak. A választmány az összes ajánlattevők közt legelőnyösebbnek Winkler Izidor ajánlatát találta s ezért a munkálatok teljesítésével őt is bizta meg.

* Adomány. Gabrielly Lajos kanonok 20 koronát küldött szerkesztőségünkbe a Vörös-Kereszt számára. Rendeltetési helyére juttatjuk.

* A franciák felmentik a felelősséggel. Barbier francia mérnök annakidején nejt, egy német asszonyt, mert hadüzenet után is megmaradt német érzülete mellett, meggyilkolta. Nemsokára rá a mérnököt hadiszolgálatra hívták be és ezen

bűne miatt a hadosztálybírószág elé állították, amely tegnap egyhangulag felmentette.

* Halálozások. Egry Aurél körgyöző életének 33 ik évében meghalt. Temetése ma, vasárnap, déleltől fél 11 órakor lesz a Szalárdi-u. 2. sz. gyászházól. Az elhunytban dr. Egry Gergely ügyvéd testvérét gyászolja. — Cservenka Géza, a városi fogyasztási adóhivatal pénztárnoka július 31 én hosszas szeavedés után 49 éves korában elhunyt. Neje, három gyermeke és nagyszámu rokonsága gyászolja. Temetése augusztus hó 2 án, hétfőn délután 4 órakor lesz a Bém-utea 7. sz. gyászházól.

* Énekes Ágoston hősi halálához. Már a napokban megemlékeztünk a dicső hősi halált halt Énekes Ágoston 4. honvéd gyalozezredbeli századosról. A több érdemrenddel kitüntetett vitéz katonatiszt elhunytáról a gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Alólirottak fájó szívvel, de Isten akaratán vallásos hittel megnyugodva tudatjuk, a forrón szeretett gyöngéd hű férj, gondos édes atya, tisztelő fiavelmes vő, szerető jó testvér s rokonnak Énekes Ágoston magyar kir. 4. ik honvéd gyalozezredbeli századosnak az első zászlóalj parancsnokának, a harmad osztályu hadi ékítményes katonai érdemkereszt s a signum laudis tulajdonosának, miután előbb az északi harotéren kétszer megsebesült, a királyért s hazáért küzdve, Görz mellett folyó hó 18-án olasz golyótól szíven találva, élete 38 ik évében lelte hősi halálát. Hült tetemét bajtársai folyó hó 19-én este 8 órakor, egyházi szertartással a koticsi temetőben tették ideiglenes nyugovóra, amíg az általa rajongásig szeretett édes hazaföldjébe helyeztetik. Bátor és hű lelke nyerje meg az Urnál érdemlett jutalmát! Mi pedig imádkozva s emlékéit kegyelettel őrizve várjuk a boldog viszontlátást! Özv. Énekes Ágostonné sz. Lausch Adél bánatos neje. Énekes Évike s Erzsike kisárvái. Lausch Károly ny. cs. és kir. ezredes apósa. Lausch Károlyné sz. Pontelli Aloyzia anyósa. Pontelli Magda, Pontelli Mária, özv. Zedleh Róbertné, Pontelli Ilona rokonai. Énekes János prépost, szabolesi főesperes nyiregyházi plebános. özv. Durnik Ferencné sz. Énekes Etelka, Racsek Józsefné sz. Énekes Margit testvérei. Racsek József sógora s gyermekei, magyar kir. posta és távirai fogalmazó.

* Adományok a Vörös-Keresztnek. A Vörös Kereszt Egylet nagyváradi fiókjánál 1915 július 24 től 31-ig a következő adományok folytak be: Petry Gyula a dr. Strausz Hugó július 25-iki előadásának jövedelme, amihez dr. Strausz Hugó 10 koronával járult 35 K. Török Barnabás néhai Bary József emlékére 8 K. Moskovits Mór és Fia dr. Strausz Hugó előadásának belépti díj megváltásáért 100 K. Nagyváradi Takarékpénztár igazgatósága özv. Györfy Sándorné elhunyt alkalmából koszoru megváltásért 100 K.

* A Könyv- és cirkusz eladásait esténként óriási közönség nézi végig, annyira, hogy nem tudnak elég jegyet kiadni, mert a nagy cirkusz helyiség kiesiny a közönség befogadására. Ezt a pártolást meg is érdemli a társulat, mert a program minden száma érdekes. Amit pedig a tevékkel, medvékkel stb. produkál, az meglepő. Ma, vasárnap, két előadás lesz, délután és este.

* A Vörös-Kereszt központi konyhájának vezetősége (Körös utca 27.) a súlyos sebesült katonák részére küldött alább felsorolt adományokat hálás köszönettel nyugtázza: Mártonffy Gyuláné 10 kor., Schröder Imréné 10 üveg paradicsom, 10 üveg pöszméte, 1 üveg lekvár, 1 üveg ugorka, id. Kacziáné 1 nagy üveg alma s körte-kompót, Beszenszky Béla zöld bab, Kováts S. Jánosné 50 kg. zöld bab, egy kosár ugorka.

* **Hadi munkás népfelkelők.** A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 9000 eln. 18/1915. számú rendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy mindazok a 18-50 éves népfelkelésre kötelezettek, akik annak idejében a hadiszolgáltatásról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. alapján fegyveres erő részére kirendeltettek, vagy ezután kirendeltettek és annak kötelékében teljesítenek szolgálatot, illetőleg a kőszénbánya osztagokhoz tartoznak, az 1886. évi XX. illetőleg az 1915. II. törvényeikk alapján mint népfelkelő munkások behívottaknak tekintetnek. Nagyvárad, 1915. július 28. *Elemér Ferenc*, katonai tanácsnok.

* **A hadi árvák ügye.** Az Országos Katolikus Szövetség mozgalma, amelyet a háboruban elesettek árváinak érdekében indítottak, a püspöki kar tagjai részéről a legteljesebb méltánylásban részesül, így újabban Hosszu Vazul szamosújvári püspök és Radnai Farkas besztercebányai püspök közölték hozzájárulásukat. — Radnai püspök Zichy János gróf elnökhöz intézett levelében a következőket írja: „Most olvasom, hogy Szentséges Atyánk elhunyt katonáink özvegyeinek és árváinak támogatása végett alkotandó alap javára megengedte arcképének sokszorosítását és értékesítését, védőszentjének Jakab apostolnak leveléből vett következő aláírással: „A tiszta és szeplőtlen religio Isten előtt ez: segíteni az árvákat és özvegyeket az ő szorongatásaikban. Egyházunk szelleme sugalta tehát a Nagyméltóságod elnöksége alatt működő Országos Szövetségünk gondolatát és előrelátó intézkedését, hogy a mi hadi árváink gondozásának állami feladatában a katolikus egyház és társadalom a hiterköles értékek biztosítása szempontjából áldozatos, békés, önzetlen munkával vegyen részt és gyakorolja az apostoli tiszta szeplőtlen religiot. Természetes, hogy az ily irányban már megindított mozgalmat örömmel, sőt köszönettel üdvözlöm és áldozatra készséges jóakarattal nézek további fejleményei elé.”

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ránczokat, miltessereket, bővrössséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

* **Idősebb** teljesen megbízható intelligens nő, jó bizonyítványokkal, a háztartás minden ágában jártas magános urinőhöz ajánlkozik. Apolónának is. Czim a kiadóba.

* **Szülők figyelmébe!** Előrehaladott szezón miatt a raktáron levő lüszter, vászon és damaszki fiuruhák, batiszt, vászon, delin, lüszter leányka ruhák apacsblusok és játszó ruhák, felöltők mélyen leszállított árak mellett lesznek kiárusítva a Gyermek-dívat szalonban Rimanóczy utca 1. sz. Royal kávéház mellett. Telefon 476.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer Ár 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olosóárban. Hír különlegességek.

x **Mindennemű molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczy-ut 7/B.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

Öfelsége hadparancsa a déli hadsereghez és a flottához.

Budapest, július 31. (Saját tud.) Öfelsége a következő hadsereg és flottaparancsot intézte Jenő főherceghez; egyúttal kéziratban az Olaszországgal küzdő hadsereg és flottaparancsnokságát adván át neki:

Hadsereg- és flottaparancs Olaszország ellen küzdő haderőinkhez.

Hetek óta álltok a monarchia minden részéből származó derék katonáim nevéhez küzdelemben, számra nézve nagy túlerővel levő ellenséggel szemben úgy a vezérek, mint a legénység rangra való tekintet nélkül. Iós férfiak és ifjú harcosok versengenek a haláltmegvető bátorságban.

A hegytetőkön, az utálatlan Karszt vidékén és a tengeren oly tetteket hajtottatok végre, amelyek méltóak elődeitekhez, akik ugyanezen ellenség ellen harcoltak és azt legyőzték. Megsemmisítettétek ennek az ellenségnek azt a rögeszméjét, hogy harcbavetett csapatai tömegével könnyen betörhet szerett hazánkba. Még mindig kemény munka vár rátok, ha azonban ilyen kiváló és kitűnően vezetett csapatok telve igaz lelkesedéssel, legjobb erőket vetik latba: akkor legyűrítitek a leg súlyosabb feladatokat. Megoldjátok ezeket a feladatokat a magatok becsületére és a harc üdvére.

Hálafelt szívvel emlékezem meg fényes fegyvertényeitekről, csodálattal tekint a haza a szárazföldön és a tengeren küzdő hősiessé fiaihoz és bizalommal néz felétek, a monarchia délnyugati álló hűségese őrségére.

Bécs, 1915. július 29.

Ferenc József s. k.

Mindenüt az oroszok nyomában

Budapest, július 31. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

József Ferdinánd főherceg hadserege tegnap délután elfoglalta Lublint. Balszárnya üldözés közben átlépte a Bisztrát. Német csapatok a Wieprz mentén lefelé előrenyomultak és délnyugat felől Cholm városához közelednek. Az ellenség különböző helyeken megkísérli, hogy előre elkészített állásokban újból ellentálljon. Mindenütt támadjuk.

Iwangerodtól északnyugatra a Visztula keleti partjára előrenyomult német erők heves támadásokat utasítottak vissza. Az oroszok nagy veszteségeket szenvedtek.

Kelet-Galiciában a helyzet változatlan maradt.

Visszavert olasz támadások.

Budapest, július 31. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az olasz gyalogság támadásai a görzi hídfő ellen tegnap teljesen szüneteltek.

Az ellenség tüzésége a fensik szélén levő állásaink ellen, úgy, mint eddig, nagy löszertömegeket használt el.

A karinthiai határterületen több ütközetre került a sor. Három olasz zászlóalj erős tüzéségi előkészítés után megtámadta csapataink állásait a Kis-Pahlon. Az ellenségnek sikerült egy előretolt lövészárkba behatolni, de kemény küzdelem után, súlyos veszteségei mellett, teljesen visszavertük.

Visszautasítottuk a lodinuti-szorosnál (Paularótól északra) előretört olasz csapatokat is egészen közelről megindított meglepetésszerű tüzeléssel és kézigránatokkal.

A Malborget-tó felől délre fekvő határgerincen előretolt osztagaink egyike egy megfigyelő állásnál tulnyomó ellenséges erők támadását a Monte Cristallo vidékén véresen visszaverte. *Höfer*.

A király a császár vadászokhoz.

Budapest, jul. 31. (Saját tud.) Bécsből jelentik: Mikor a király megtudta, hogy a császár vadászok az olasz hadszíntérre mennek, kivánságára azok a Schönbrunnba vonultattak. A király zuhogó esőben sorba járta a katonákat és a

tiszteket. Majd beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy legbensőbb áldása kíséri a vitéz császár vadászokat új utjokon. Zita főhercegnő gyermekével karján tanuja volt az ünnepélyes jelenetnek.

Német győzelem Ypern tájékán.

Berlin, július 31. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Az Yperntől keletre fekvő Hooge ellen július 3-án intézett támadásunk alkalmával a helység nyugati szélén még angol kézen maradt házakat, valamint egy támaszpontot az yperni országtól délre tegnap reggel rohammal elfoglaltuk. Délután és éjszaka visszavertük az ellenség ellentámadásait 4 géppuskát, 5 aknavetőt zsákmányoltunk és néhány angolt elfogtunk.

Az ellenség árkaiban talált halottak száma nagy, véres veszteségeit bizonyítja.

Duchesnól a franciák kézi gránátokkal ismét eredménytelenül támadtak.

A Vogézekben a Lingekopf—Barenkopf vonalért vívott elkeseredett harcok elcsendesedtek.

A Lingekopfon a franciák állásaink egy részét még megzsalva tartják. Schratzmaenle és Barenkopf, melyeket átmenetileg elvesztettünk ismét birtokunkban vannak.

A franciák Channy Terginecz és más helységekre az Aisne arcvonalunk mögött több ízben bombákat dobtak. Mi megtorlásul a compiegniei pályaudvart ágyuztuk.

Francia repülőgéprajok tegnap Salaburgra, Zabernra, Schagenautól északra és Freiburgra bombákat dobtak, amit a német repülőgéprajok délután Luneville repülőgép-állomásainak és gyárainak, St. Die vasuti állomásnak és Nanci repülőgép-állomásainak bombázásával toroltak meg. Az ellenséges repülőket jelentéktelen kárt okoztak. Freiburg mellett védő ágyúink lelőttek egy francia repülőgépet.

Keleti hadszintér.

Lomzától északnyugatra és a vasut mellett Koworowótól északra, Rozantól keletre támadásunk előrehalad. Tegnap 1890 oroszot elfogtunk, 3 géppuskát zsákmányoltunk.

Délkeleti hadszintér.

Woyrsch vezérezredesnek a Visztula jobb partjára átkelt csapatai makacs harcok közben nyomulnak kelet felé. A sietve harobavitt orosz erősítések minden ellentámadása meghiúsult. A foglyok száma 6 tiztre, köztük 1 ezredparancsnok és 16 00 főnyi legénységre emelkedett.

Ugy látszik, az ellenség Mackensen tábornok szövetséges üldöző csapataival szemben azon a vonalon akar újból ellentállani, amely a Visztula melletti Nawoelexandriától a tegnap délután megszállott Lublintól északra emelkedő magaslatokon át a Cholm-tól délre fekvő területig húzódik.

Az ellenséget mindenütt támadjuk.

Német csapatok a Bisztrica—Piaski mellett július 30-án vívott harcokban 4930 oroszot elfogtak és 5 ágyút és 8 géppuskát zsákmányoltak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A pápa békefelhívása.

Budapest, július 31. (Saját tudósítónktól.)
A Corriere della Sera jelenti: A pápa békefelhívását a külföldi nunciaturáknak és vatikáni követeknek hivatalos közlés végett megküldötték.

Egy szocialistánót letartóztatása.

Budapest, július 31. (Saját tud.)
 Berlinből jelentik: Zettkin Klára ismert stuttgarti szocialistánót eddig ismeretlen okokból letartóztatták és Karlsruheba vitték.

Népfelkelők behívása.

Budapest, július 31. (Saját tud.)
 Az 1890, 1892—1894 évfolyambeli pótszemlén besorozott népfelkelőket, valamint az önként jelentkezőket augusztus 16-ára behívták.

SPORT

A mai footballmérkőzések. Két rendkívül érdekes footballmérkőzés szerepel a NAC mai, vasárnapi football délutánjának programjában. A NAC ugyanis hosszabb idő után, mely idő alatt jobbnál jobb válogatott katonai csapatokat szerepeltetett, mára az Aradi TE kitűnő csapatát, tehát más városból érkező csapatot nyert meg egy barátságos mérkőzésre. A mára ideérkező vendégcsapat a zavartalan hosszabb együttlét következtében azt a sportélvezetet lesz képes nyújtani, amely egy jól összejátszott egységes stílusú csapattól elvárható. Így a Rhédeykerti Sport téren, ahol a rendkívül érdekes mérkőzés ma délután le fog zajlani, bizonyára nagy közönség gyűl össze.

* **Aszódinál** a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávé, teát, rumot, konyakot, likőröket, borovieska pálinkát, szardíniát, leveskockát, huskonzerveket, sajtot, liptói-turót, szalámit, kaviárt, hűsítő- és üdítőcukorkákat, gyengélkedőknek valódi málna szörpöt, munkásnépek, hol a hus drága, ajánlok friss sósheringet nagyban is, raktáron befőzőcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mandula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szágó, kakaó, zabliszt, rizliszt, burgonyaliszt, tapió, egyidejűleg ajánlom Aszódi féle reklam kész darált kávémat, negyedkiló 85 fillér. A vásárló közönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régiók. Aszódi Mihály Sas palota, Kossuth-utca, Telefon 635. szám.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tör 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári t. karéknál.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KAROLY.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a m. kir. honvédelmi minisztérium a f. évi május 22-ről 124831 20/b—1915 szám alatt kelt rendeletével a hadiszolgáltatásokról szóló 1912 évi LXVIII t. cz. 24, 27 §-ai alapján igénybe vetteknek kijelentett malata készleteket a folyó évi július hó 19-én kelt 9718—20/b. 1915 eln. számú rendeletével az igénybe vétel alól feloldotta.

Erről a törvényhatóság területén levő malata és sörgyarak tulajdonosait tudomásvétel végett jelen hirdetmény útján értesítem.

Nagyvárad, 1915. július 21.

Eleméry Ferenc
 katonaiügyi tanácsnok.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

Felhívás!

Tapasztalati tény, hogy a lakásfosztogató betörők főképen a nyári évad alatt a nyaralásra elutazott közönség lakásaiban szoktak garázdálkodni.

Mint hogy a rendőrkapitányi hivatal bünyügyi osztályához érkezett körözvények tanúsága szerint a lakásfosztogató betörők az ország más városaiban működésüket már is meg kezdték, s tartani lehet attól, hogy a nyári évad alatt a rendőrségünk minden ébersége daczára Nagyváradra isreákerül a sort: felhívja a rendőrkapitányi hivatal városunk nyaralásra utazni óhajtó közönségét, hogy elutazás előtt érték tárgyaikat helyezték kellő biztonságba, lakásaikat pedig biztonsági zárral lássák el.

Nagyvárad, 1915 július 25-én.

Rendőrkapitányság.

4781—1915 eln. sz.

Hirdetmény.

Az Országos Hadsegélyző Bizottság a hadibélyegeg eladása folytán egybegyűlt és még kepződő alap terhére a háborúnak olyan áldozatain szándékozik segíteni, akiknek mostoha helyzetén az eddigi keretek között a háborús jótékonyosság eddigi rendszereivel változtatni nem lehetett.

Igy gondoskodni kíván a háboruban elesett, vagy sebesülés, illetőleg hadifáradság és betegség következtében elhalt katonák (ide értve a tiszteket is) olyan hátrahagyottjainak segélyezéséről, akiknek semmiféle államsegélyre, nyugdíjra, kegydíjra vagy nevelési járulékra igényük nincsen: akik azonban segítségre szorulnak s akiket az elesett, vagy elhalt katona tartott el.

Ez a segély kétféle:

1. Ha az elesett vagy elhalt katona, aki a segélyezendőnek eltartója volt, középiskolát vagy ezzel egyenértékű tanintézet végzett: minden nyolc éven felüli hátrahagyottja részére fejenként és havonként 60, hatvan korona, a nyolc éven aluliak részére pedig havonta 30, harminc korona.

2. Ha az elesett vagy elhalt katona, aki a segélyezendőnek eltartója volt, nem végzett középiskolát vagy ezzel egyenértékű tanintézetet, az esetben minden nyolc éven felüli hátrahagyottja részére fejenként és havonta 30, harminc korona, a nyolc éven aluliak részére pedig 15, tizenöt korona.

Az ily segély iránti folyamodványban tüzetesen feltüntetendő, hogy a hátrahagyott az elesett, vagy elhalt katonával minő viszonyban volt, valamint, hogy a hátrahagyottat valóban az elesett vagy elhalt katona tartotta el, továbbá, hogy a hátrahagyottak az elesett vagy elhalt katona támogatása hijján nélkülözésnek vannak kitéve, illetőleg megélhetésük biztosítva nincs. Feltüntetendő ezenkívül, a folyamodványban minden egyes segélyre számottartó hátrahagyottnak pontos életkora.

A midőn ezt az érdekelteknek tudomására hozom, felhívom mindazokat, a kik a fentebb meghatározott feltételek mellett a segélyre igényt tartanak, hogy a segély kieszárlése iránti kérvényüket Nagyvárad város polgármesteri hivatalánál (Városháza I. em. 4. sz. ajtó) adják be.

Nagyvárad, 1915 július hó 23.

Rimler Károly,
 polgármester.

Fürdői menetrend.

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól a Püspök-fürdőig

a 7704-es Nagyváradról indul	d. e.	9.50
a 7708-as	d. u.	2.19
a 7710-es	d. u.	4.39
a 7704-es Püspökfürdőbe érkezik	d. e.	10.21
a 7708-as	d. u.	2.51
a 7710-es	d. u.	5.11

Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7703-as Püspök-fürdőből indul	d. e.	10.59
a 7707-es	d. u.	3.29
a 7709-es	este	7.11
a 7703-as Nagyváradra érkezik	d. e.	11.31
a 7707-es	d. u.	3.57
a 7709-es	este	7.43

ezenkívül vásár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyváradtól Püspök-fürdőig

a 7712-es Nagyváradról indul	este	8.10
a 7712-es Püspök-fürdőbe érkezik	este	8.49

és vissza Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7711-es Püspök-fürdőből indul	este	9.29
a 7711-es Nagyváradra érkezik	este	9.57

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól Félíksz-fürdőig

a 7724-es Nagyváradról indul	d. e.	10.01
a 7728-as	d. u.	2.30
a 7730-as	d. u.	4.50
a 7724-es Félíksz-fürdőbe érkezik	d. e.	10.33
a 7728-as	d. u.	3.03
a 7730-as	d. u.	5.23

Félíksz-fürdőtől Nagyváradig

a 7723-as Félíksz-fürdőből indul	d. e.	10.39
a 7727-es	d. u.	3.10
a 7729-es	este	6.59
a 7723-as Nagyváradra érkezik	d. e.	11.09
a 7727-es	d. u.	3.40
a 7729-es	este	7.32

ezenkívül vásár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyvárad Félíksz-fürdő közt

a 7732-es Nagyváradról indul	este	8.31
a 7732-es Félíksz-fürdőbe érkezik	este	9.03

és vissza Félíksz-fürdőtől Nagyváradig.

a 7731-es Félíksz-fürdőből indul	este	9.10
a 7731-es Nagyváradra érkezik	este	9.40

Pályázati hirdetés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a II. od. oszt. ellenőri állás betöltése folytán megüresedett I. s. oszt. adóhivatali számtiszt (Adótiszt) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásoknak választás útján leendő betöltését a f. évi augusztus havi rendes közgyűlés napirendjére tűzvé ki, felhívom mindazokat, akik a X. oszt. fizetési osztályba beosztott 2000 korona fizetés és 720 korona lakpénzzel járadalmazott I. s. oszt. adóhivatali számtiszt (adótiszt) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásokra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad thj. város főispánja Méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I. s. emelet 4. szám alatti) folyó évi augusztus hó 7. ik napjának délután 5 óráig annyival is inkább adják be, mivel az elkerülten beadott, vagy később fel nem szerelt kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1915. július 20.

Rimler Károly s. k.,
polgármester.

Nagyvárad város tanácsának árverési
küldöttségétől.

ad. 9778—1915. sz.

Árverési hirdetmény.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán katonai gyakorló-téren építendő honvéd tüzér lőszerraktár és tartozékai építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi augusztus hó 31-ik napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árverést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

1. Föld kőműves és elhelyező munka.
2. Vas munka,
3. Kőfaragó munka.
4. Ács munka.
5. Bádógos munka.
6. Tető fedő munka.
7. Asztalos munka.
8. Lakatos munka.
9. Mázoló.
10. Villámhárító.

Ajánlatot lehet tenni az összes munkákra avagy egy, vagy több munka csoportra is. Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 % -át teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz kitételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatához.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1915. év augusztus hó 31-ik napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok nyilvános árverésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő a munkálat melyre ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csak az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések díjtalanul megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy a jelen hirdetményt, az árverési feltételeket ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalma-

zására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik ellenben Nagyvárad városát csak az árverés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árverést tarthasson.

Nagyvárad, 1915. július 24.

Komlóssy József s. k.

jog. és gazdaságügyi tanácsnok
mint küld. elnöke.

Hirdetés.

Mivel az utóbbi időben is gyakran előfordult, hogy a tábori postai küldemények gyulékony tartalmuk miatt elpusztultak, sőt más csomagokat is a tűz martalékává tettek: a m. kir. Belügyminiszter ur 32881—VI. a. 915. B. M. számú rendelete alapján figyelmeztetem a közönséget, hogy a könnyen gyuló és a robbanó anyagok a postai szállításból ki vannak zárva s hogy a postai hivatalok azokat a postai árumintákat és csomagokat, amelyek gyufát, benzint, benzines-tűzszer-számokat, (megöltve) petróleumot, spiritust, vagy más efféle könnyen gyuló és könnyen robbanó tárgyakat vagy anyagokat tartalmaznak, szállításra nem fogadjatnak el. S miután azt tapasztaltuk, hogy a közönség — mindazonáltal, hogy a fent jelzett tilalom már széles körben ismeretett, — a robbanó és gyulékony anyagokat tartalmazó tárgyakat még ma is gyakorta küldi, a postai hivatalok az áruminta küldeményeknél a fenti tilalmat kémpróba útján ellenőrzik, míg a csomagoknál — ha ilyen tartalom gyanúja fölmerül — a feladót kötelezhetik a csomag felbontására. Figyelmeztetem továbbá a közönséget, saját érdekében arra is, hogy aki ily tárgyakat a tilalom eltitkolása vagy hamis nyilvánítása mellett ad postára, kihágást követ el s ezen felül a tiltott tartalmú küldemény által okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

Nagyvárad, 1915. július 5. én.

Gerő Ármin,
rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk!

Egész éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Oszillátorok,

évi lámpák

állandóan nagy választékban kap-hatók.

Villamos motorok

1/4. kértől minden nagyságban.

Főszerelelő telefonja 55. sz.